

การพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Development of Activities to Encourage Reading Habit of Basic Education Students

ปิยธิดา รอดซุง^{1*} ชนม์ชกรณ วรอินทร์² และธีรยุทธ ภูเข³

Piyathida Rodsung^{1*}, Chonchakorn Worain², and Thirayut Phukhao³

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรม โดยใช้แบบสอบถามสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 2 และ 3 จำนวน 510 คน และครู จำนวน 47 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า Priority Need Index (PNI) 2) เพื่อสร้างและพัฒนากิจกรรม โดยอาศัยข้อมูลเชิงทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) ร่วมกับข้อมูลจากการศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรม และการสัมภาษณ์ครูที่จัดกิจกรรมในโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมเป็นที่ยอมรับ จำนวน 5 คน สังเคราะห์เป็นแนวคิดในการจัดกิจกรรม ตรวจสอบแนวคิดในการจัดกิจกรรมด้วยการสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน และประเมินคุณภาพกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 3) เพื่อทดลองใช้กิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก จำนวน 26 คน โดยมีการวัดนิสัยรักการอ่านก่อนดำเนินการทดลองใช้กิจกรรม ระหว่างการดำเนินการกิจกรรมและภายหลังจบกิจกรรม ประกอบการสังเกตพฤติกรรมการอ่าน การสัมภาษณ์นักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวัดซ้ำ การหาค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์เนื้อหาและ 4) เพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยครูโรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก จำนวน 15 คน ร่วมกับการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าความถี่ร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม มีประโยชน์ มีความถูกต้อง และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ตามแนวคิดในการจัดกิจกรรมที่สังเคราะห์ขึ้นสามารถทำให้นักเรียนมีคะแนนการวัดนิสัยรักการอ่านที่เพิ่มขึ้นและมีคะแนนการสังเกตพฤติกรรมการอ่านในระดับ ดีมาก

¹ สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

³ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

* Corresponding author; email: pomdech@gmail.com

กิจกรรมที่นักเรียนชอบคือ กิจกรรมเส้นทางนักอ่านและกิจกรรมนิทานสำราญใจ และมีประสิทธิผลการใช้กิจกรรมในด้านความเป็นประโยชน์และด้านความเหมาะสมของกิจกรรมอยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The purposes of this study were 1) to survey the state and the needs of the activities by using questionnaires to 510 students and 47 teachers in the schools which operated in kindergarten to lower secondary level in Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1, 2 and 3. The data were analyzed by using mean, standard deviation and Priority Need Index (PNI). 2) To construct and develop the activities based on theory of planned behavior with the data of the state and the needs of the activities and the data from 5 teachers who are best in operation in the reading activities. The data were synthesized to be the reading habit encouragement activities approach, 9 experts did focus group for checking the approach and 15 experts evaluated the quality of the approach. The data were analyzed by using content analysis, median, interquartile range. 3) To try out the activities with 26 grade 4 students of AnubanPhitsanulok School. The students were assessed in reading habit before, during and after the activities. Observation and students interview were used in this approach. The data were analyzed by using mean, standard deviation, repeated measure, Pearson's correlation and content analysis. 4) To evaluate the effectiveness of using activities by 15 teachers in AnubanPhitsanulok School and the students' opinion were used. The data were analyzed by using mean, standard deviation, frequency and percentage.

The findings found that the created reading habit encouragement activities are proper, useful, correct and possible in using by the reading habit encouragement activities approach. The students can get increase score of reading habit assessment and the observation score about reading behavior of most students were very good. The most satisfying activities were Reading Rally and the Content on the Tales. And the effectiveness of the activities was at the highest level both in the usefulness and suitability.

Keywords: The activities to encourage reading habit, Basic education students

บทนำ

การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นยุคที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน โดยข้อมูลและการสื่อสารสามารถส่งถึงกันได้อย่างรวดเร็วผ่านการอ่าน ไม่ว่าจะอ่านจากหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้ทั้งความรู้ในเชิงวิชาการและสาระในด้านอื่นๆ โดยต้องใช้ความสามารถในการอ่านทั้งสิ้น การอ่านจะช่วยพัฒนาสติปัญญา และยังช่วยสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับผู้อ่านได้อีกด้วย (พลาพิชัย ศิริอรธ, 2553: 8) การอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องตระหนักโดยต้องกระทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัยของบุคคลและสามารถถ่ายทอด ส่งเสริม สนับสนุน การอ่านไปสู่ผู้อื่น (พิรุณ อนุวัชศิริวงศ์ และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ (2554: 21) เมื่ออ่านแล้วสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ การอ่านยังทำให้ผู้อ่านเกิดความคิด รู้จักใคร่ครวญในสิ่งที่ได้อ่าน ช่วยสร้างสมาธิให้กับผู้อ่าน ได้พัฒนาตนเอง เกิดความเพลิดเพลิน และเกิดแรงบันดาลใจจากสิ่งที่ได้อ่าน (สุทธิชัย ปัญญโรจน์, 2555) ยิ่งอ่านมาก ยิ่งรู้มาก เกิดแรงบันดาลใจและทัศนคติที่เหมาะสม เกิดความคิดสร้างสรรค์อันก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดคุณธรรม เกิดความชื่นชมในความรู้ที่ได้จากการอ่านอันเป็นเหตุให้เกิดนิสัยรักการอ่านได้ (วรากรณ์ สามโกเศศ, 2554) การอ่านหนังสือจึงทำให้ผู้อ่านเกิดโลกทัศน์ที่กว้างไกล ทำให้เกิดความคิดที่หลากหลาย รวมทั้งรู้เท่าทันสถานการณ์ต่างๆ มากมาย (ประภัสสร เสวิกุล, 2555) ซึ่งปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเด็กมากขึ้น การเข้าถึงองค์ความรู้ก็ง่ายขึ้น เด็กเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคม (Social Network) เด็กสามารถเปิดบราวเซอร์เพื่อใช้งานได้ครั้งละหลายช่องทาง มีทั้งช่องทางที่เกี่ยวข้องกับความรู้และความบันเทิงต่างๆ (ยีน ภู่วรรณ, 2553) ทำให้ความสนใจในการอ่านมีไม่เต็มที่ ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนรู้จากการอ่านเพื่อหาความรู้ ส่งผลให้เด็กได้รับคะแนนการประเมินผลการศึกษาในระดับต่างๆ ต่ำ และทำให้เกิดปัญหาของความไม่หลากหลายในองค์ความรู้ อ่านจับใจความไม่เก่ง คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ไม่เป็น (วิทยากร เชียงกุล, 2555) เด็กขาดแรงจูงใจและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอ่าน (โสภา เจริญยิ่ง, 2556) โดยต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อให้เขาเกิดความเชื่อว่าการอ่านนั้นมีประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งกับเขา กิจกรรมที่เกี่ยวข้องทำให้เขาชอบ เมื่อชอบแล้วเขาก็จะสามารถชักชวนคนอื่นมาร่วมอ่านกับเขาหรือเขาจะสามารถสร้างประโยชน์จากการอ่านไปสู่ผู้อื่นได้อย่างภาคภูมิใจ (ธงชัย สันติวงศ์, 2546) ในการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการส่งเสริมการอ่านเชิงสร้างสรรค์จากพ่อแม่และเพื่อนในการสร้างแรงจูงใจในการอ่านของเด็ก (Klauda, 2008) ส่งผลโดยตรงต่อทัศนคติในการอ่าน ความเชื่อส่วนบุคคลเกี่ยวกับผลที่ได้จากการอ่าน และการเห็นคุณค่าในการอ่าน ส่วนความสัมพันธ์ของอายุเพศ และเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ก็ส่งผลต่อการอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีนโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาห้องสมุดและการพัฒนาบรรณารักษ์ให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้นักเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่ดี มุ่งเน้นให้มีการสนับสนุนทรัพยากรด้านสื่อและบุคลากร เน้นการอ่านออก เขียนได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานก่อนที่จะไปสู่นิสัยรักการอ่าน แล้วจึงมีกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนากระบวนการคิดและปัญญาของมนุษย์ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสังคมและประเทศชาติและยังต้องควรได้รับการพิจารณา

ที่จะดำเนินการให้ทั่วถึงทั้งระบบ (อดิภา พิสนธ์, 2554) ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล เพราะจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่และมีการพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ (คณินนุช พิจิตรนกร, 2550: 4) ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พบกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนที่ยังขาดการสนับสนุนในเรื่องแรงจูงใจในการอ่าน เพื่อให้เกิดความสนุกสนานในการอ่าน นำไปสู่ความชอบและความภาคภูมิใจจากการอ่านได้จึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการพัฒนาในด้านอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อทดลองใช้กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนและผู้ดำเนินกิจกรรม และดำเนินการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนที่ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นที่ยอมรับในเขตจังหวัดพิษณุโลก ด้วยตนเองวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไป หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรม การจัดลำดับความต้องการในการจัดกิจกรรม (PNI) และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ครูที่ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากข้อค้นพบในการศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตามลำดับความต้องการ (PNI) ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนที่จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นที่ยอมรับ และข้อมูลสนับสนุนเชิงทฤษฎี (Fishbein & Ajzen, 2010) กำหนดกิจกรรมเป็น 3 แนวคิด ได้แก่ การสร้างความสนใจในการอ่าน การกระตุ้นให้เกิดความชอบในการอ่าน และการสร้างความภาคภูมิใจในการอ่าน แต่ละแนวคิดแยกเป็นระดับการศึกษา 3 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ละระดับประกอบด้วย 9 กิจกรรม รวมทั้งสิ้น 27 กิจกรรม แล้วดำเนินการตรวจสอบแนวทางการจัดกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมด้านการอ่าน จำนวน 9 คน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และปรับกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทำการ

ประเมินคุณภาพกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 15 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม ประโยชน์ ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ของกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยนำกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก อ.เมือง จ.พิษณุโลก จำนวน 26 คน เป็นเวลา 18 ชั่วโมง โดยนิสัยรักการอ่านของนักเรียนดำเนินการวัดอีกครั้งเมื่อดำเนินกิจกรรมครบ 6 กิจกรรม และวัดครั้งสุดท้ายเมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นทุกกิจกรรมแล้วผู้วิจัยพร้อมกับครูผู้ร่วมกิจกรรมจำนวน 2 คน ดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน และผู้วิจัยการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ผลการวัดนิสัยรักการอ่าน โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป (SPSS) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยการวิเคราะห์การวัดซ้ำ (Repeated Measures) วิเคราะห์ผลการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โดยหาความสัมพันธ์ของคะแนนการสังเกตด้วยค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์เนื้อหาผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 15 คน เป็นผู้ประเมินด้วยแบบประเมินประสิทธิผลกิจกรรม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 26 คน แสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมโดยการตอบแบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัย

1. การสำรวจสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบข้อมูลดังนี้

1.1 นักเรียนและผู้ดำเนินกิจกรรมเห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับปานกลาง

1.2 นักเรียนและผู้ดำเนินกิจกรรมมีความต้องการให้จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับ มากในด้านลักษณะกิจกรรม ต้องการให้มีการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ได้อ่านหลังจากอ่านเรื่องต่างๆ จบเป็นอันดับแรก ในด้านเวลาในการจัดกิจกรรม ต้องการให้มีการกำหนดช่วงเวลาสำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างชัดเจน เป็นอันดับแรกในด้านการกระตุ้นให้นักเรียนอ่านหนังสือ นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีเป้าหมายหรือมุ่งมั่นที่จะอ่าน เป็นอันดับแรกในขณะที่ผู้ดำเนินกิจกรรมต้องการให้มีการประกาศรายชื่อยอดนักอ่านประจำวันหรือสัปดาห์หรือเดือนเป็นอันดับแรก และในด้านบทบาทของผู้ดำเนินกิจกรรม นักเรียนต้องการให้มีการแนะนำหนังสือที่น่าสนใจให้กับนักเรียนไปอ่านนอกเวลาเป็นอันดับแรกส่วนผู้ดำเนินกิจกรรมต้องการให้มีการกำหนดให้นักเรียนทุกคนมีบันทึกการอ่านประจำตัวเป็นอันดับแรก

2. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการร่วางโดยนำข้อค้นพบจากการศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตามลำดับความต้องการ (PNI) ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนที่จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นที่ยอมรับและข้อมูลสนับสนุนเชิงทฤษฎี (TPB) ดังตาราง 1 และตาราง 2

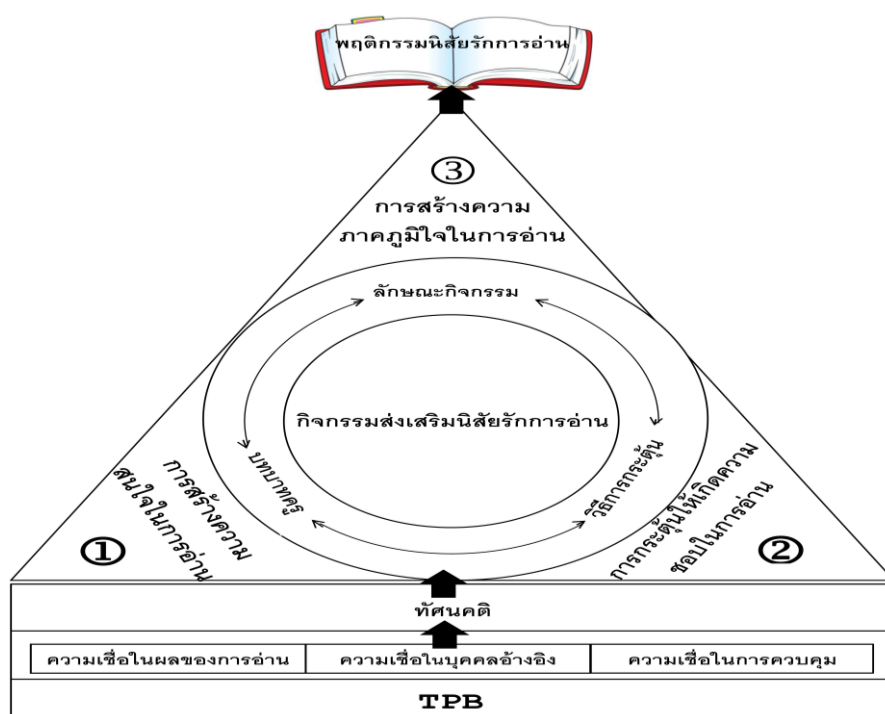
ตาราง 1 ร่างแนวคิดและลักษณะกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตามทฤษฎีและข้อค้นพบ

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน (ตัวแปร)	ผลการสำรวจลำดับความต้องการในการจัดกิจกรรม (PNI)	ผลการสัมภาษณ์ต้นแบบครูผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมด้านการอ่าน	ข้อมูลเชิงทฤษฎี (Fishbein and Ajzen.2010:TPB)	แนวคิดของกิจกรรม	ลักษณะกิจกรรม
1. ลักษณะกิจกรรม	1.1 ต้องการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่านหลังจากอ่านเรื่องต่าง ๆ จบ เช่นการทำม้าก้านกล้วยหลังจากอ่านเรื่องการละเล่นเด็กไทย	1. กิจกรรมที่จัดมุ่งเน้นให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกอ่าน 2. กิจกรรมที่จัดมีทั้งการแนะนำหนังสือใหม่และกิจกรรมที่ทำหลังจากการอ่าน เช่นการทำหนังสือเสมือน (หนังสือเล่มเล็ก) กิจกรรมที่สอนน้องให้การรางวัลกับนักเรียนที่มีสถิติการอ่านสูง กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ การแข่งขันตอบปัญหาจากการอ่าน การแสดงบทบาทสมมติจากเนื้อเรื่องที่อ่านในวันสำคัญต่าง ๆ เช่นวันสุนทรภู่ เป็นต้น	1. ความเชื่อในผลของการอ่าน เมื่อบุคคลเห็นว่าการอ่านให้ผลในทางบวก เขาก็จะเกิดทัศนคติว่าอ่านแล้วดี ก็จะมีความตั้งใจในการอ่านและแสดงพฤติกรรมการอ่าน 2. ความเชื่อในกลุ่มคนอ้างอิง บุคคลก็จะมีแนวโน้มที่จะอ่านตามกลุ่มคนความเชื่อมั่นหรือเชื่อถือ	1. การสร้างความสนใจในการอ่าน มาจากความเชื่อว่าอ่านแล้วดี เมื่ออ่านแล้วให้ผลในทางบวกกับตนเอง เกิดความสุข สนุกสนานในการอ่าน 2. การสร้างความภาคภูมิใจในการอ่าน การแสดงพฤติกรรมอย่างตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมใด ๆ ออกมา เช่น หากมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน จะมีพฤติกรรมในเชิงสนับสนุนหรือแนะนำคนอื่น ๆ ให้มาอ่านด้วย	-เน้นการสร้างความสนุกสนานในการอ่าน ไม่มุ่งให้นักเรียนเริ่มต้นการอ่านจากหนังสือแต่ได้อ่านจากสิ่งรอบตัว -เริ่มมีการอ่านจากหนังสือที่ต้องการแล้วสร้างประโยชน์ จากการอ่าน โดยเน้นให้เกิดความสนุกสนานและชอบในกิจกรรมที่ทำ -มีการอ่านตามความสนใจ และนำเสนอสาระที่ได้สร้างความภาคภูมิใจให้ตนเอง โดยการอ่านให้ผู้อื่นฟัง แนะนำให้เพื่อนมาอ่านหนังสือ สร้างหนังสือให้เพื่อนอ่าน
2. บทบาทครูผู้ดำเนินกิจกรรม	2.1 ต้องการให้แนะนำหนังสือที่น่าสนใจไปอ่านนอกเวลา 2.2 ต้องการกำหนดให้ผู้เรียนมีบันทึกการอ่านประจำวัน	3. กิจกรรมที่จัดมีทั้งในห้องสมุดและนอกห้องสมุด	3. ความเชื่อในการควบคุมตนเองให้อ่านจนประสบความสำเร็จในการอ่าน	3. การกระตุ้นให้เกิดความชอบในการอ่าน เมื่ออ่านแล้วได้ทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองก็จะเกิดความรู้สึกชอบ แต่หากทำแล้วไม่ชอบก็จะไม่อ่าน	
3. วิธีกระตุ้นให้นักเรียนอ่านหนังสือ	3.1 ต้องการให้มีการประกาศรายชื่อยอดนักอ่าน 3.2 ต้องการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เป้าหมายหรือมุ่งมั่นที่จะอ่าน เช่นการให้รางวัลพิเศษ และการยกย่อง				
4. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม	4.1 ต้องการให้มีการกำหนดช่วงเวลาสำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างชัดเจน				

ตาราง 2 ร่างกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

แนวคิดของกิจกรรม	ลักษณะกิจกรรม	ตัวอย่างกิจกรรมตามระดับการศึกษา		
		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
1. การสร้างความสนใจในการอ่าน มาจากความเชื่อว่าอ่านแล้วดี เมื่ออ่านแล้วให้ผลในทางบวกกับตนเอง เกิดความสุขสนุกสนานในการอ่าน	เน้น การ สร้าง ความ สนุกสนานในการอ่านไม่มุ่งให้นักเรียนเริ่มต้นการอ่านจากหนังสือแต่ได้อ่านจากสิ่งรอบตัว	-กิจกรรมเส้นทางนักอ่าน Reading Rally -กิจกรรมนิทานเพลินใจ -กิจกรรมพิษณุโลกบ้านเรา	-กิจกรรมหนังสือเดินเท้า กระเช้าเดินทาง -กิจกรรมหนังสือเล่มเล็ก -กิจกรรมอ่านจากบ้านสู่โรงเรียน	-กิจกรรมผู้ใหญ่วิถี -กิจกรรมความรู้ได้กระจก -กิจกรรมเรียนรู้สู่ห้องสมุดมีชีวิต
2. การกระตุ้นให้เกิดความชอบในการอ่าน เมื่ออ่านแล้วได้ทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อ ตนเองก็จะเกิดความรู้สึกชอบแต่หากทำแล้วไม่ชอบก็จะไม่อ่าน	เริ่มมีการอ่านจากหนังสือที่ต้องการ แล้วสร้างประโยชน์ จากการอ่าน โดยเน้นให้เกิดความสนุกสนานและชอบในกิจกรรมที่ทำ	-กิจกรรมขย่นารู้ -กิจกรรมนิทานสำราญใจ -กิจกรรมโถมหาสมบัติ	-กิจกรรมอ่านเก่ง อ่านดี มีรางวัล -กิจกรรมวางแผนงานอ่านทุกวัน -กิจกรรมค่ายรักการอ่าน	-กิจกรรมยอดนักอ่าน -กิจกรรมเรียนรู้สู่งานอาชีพ -กิจกรรมค่ายรักการอ่าน
3. การสร้างความภาคภูมิใจในการอ่าน การแสดงพฤติกรรมอย่างตั้งใจจะกระทำพฤติกรรมใด ๆ ออกมา เช่น หากมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน จะมีพฤติกรรมในเชิงสนับสนุนหรือแนะนำคนอื่น ๆ ให้มาอ่านด้วย ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจจากการอ่าน	มีการอ่านตามความสนใจและนำเสนอที่ได้สร้างความภาคภูมิใจให้ตนเอง โดยการอ่านให้ผู้ฟังแนะนำให้เพื่อนมาอ่านหนังสือ สร้างหนังสือให้เพื่อนอ่าน	-กิจกรรมพี่เก่ง ขว่น้องอ่าน -กิจกรรมหนังสือคู่แฝด -กิจกรรมหนังสือสื่อทางใจ	-กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้อง -กิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต -กิจกรรมส่งสุขสู่ชุมชน -กิจกรรมอ่านเพื่อรู้สู่ประตูโลกกว้าง	-กิจกรรมเล่านิทานให้น้องฟัง -กิจกรรมตะกร้าความรู้ -กิจกรรมชวนคนรักการอ่าน -กิจกรรมเล่านิทานหลังเที่ยงให้น้องฟัง

ผลการสร้างและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยการยกร่างกิจกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและดำเนินการตรวจสอบกิจกรรมด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จำนวน 8 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมิน จำนวน 1 คน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 คน เพื่อประเมินคุณภาพกิจกรรม ในด้านความเหมาะสม ประโยชน์ ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษา โดยกิจกรรมประกอบด้วย 3 แนวคิด ได้แก่ 1) การสร้างความสนใจในการอ่าน ประกอบด้วย กิจกรรมเส้นทางนักอ่าน Reading Rally กิจกรรมนิทานเพลินใจ และกิจกรรมพิษณุโลกบ้านเรา 2) การกระตุ้นให้เกิดความชอบในการอ่าน ประกอบด้วย กิจกรรมขย่นารู้ กิจกรรมนิทานสำราญใจ และกิจกรรมโถมหาสมบัติ 3) การสร้างความภาคภูมิใจในการอ่าน ประกอบด้วย กิจกรรมพี่เก่ง ขว่น้องอ่าน กิจกรรมหนังสือคู่แฝด และกิจกรรมหนังสือสื่อทางใจ ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดมีความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดตามแนวคิดเชิงทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบ (Theory of Plan Behavior) ประกอบกับข้อค้นพบจากสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตามลำดับความสำคัญ และข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ครูผู้ดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมเป็นที่ยอมรับ จึงได้แนวคิดของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านดังภาพ 2

ภาพ 2 แนวคิดของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตามแนวคิดเชิงทฤษฎีและข้อค้นพบ

3. ผลการทดลองใช้กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

3.1 นิสัยรักการอ่านของนักเรียนจากการวัดนิสัยรักการอ่าน 3 ครั้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนวัดนิสัยรักการอ่านของนักเรียน 3 ครั้ง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การวัดนิสัยรักการอ่าน 3 ครั้ง	3478.949	1.271	2737.417	166.070*	.000
Error	523.718	31.772	16.484		

*ระดับนัยสำคัญ .05

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนนิสัยรักการอ่านครั้งที่ 3 สูงกว่าค่าเฉลี่ยครั้งที่ 2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนครั้งที่ 2 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนครั้งที่ 1 และค่าเฉลี่ยของคะแนนครั้งที่ 3 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนครั้งที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนนิสัยรักการอ่านรายคู่

คะแนนนิสัยรักการอ่าน	ครั้งที่ 1 $\bar{x} = 36.69$	ครั้งที่ 2 $\bar{x} = 43.04$	ครั้งที่ 3 $\bar{x} = 52.92$
ครั้งที่ 1 $\bar{x} = 36.69$	-		
ครั้งที่ 2 $\bar{x} = 43.04$	6.35*	-	
ครั้งที่ 3 $\bar{x} = 52.93$	16.23*	9.88*	-

* ระดับนัยสำคัญ .05

3.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่านของนักเรียนโดยครู 2 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการอ่านในระดับ ดีมาก และผลการสังเกตของครูผู้สังเกตทั้ง 2 คน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการสัมภาษณ์นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่า นักเรียนทุกคนได้ร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่จัดขึ้นทุกกิจกรรม นักเรียนส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมเส้นทางนักอ่าน Reading Rally และกิจกรรมนิทานสำราญใจ และสิ่งที่นักเรียนเห็นว่าควรปรับปรุงคือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในจำนวนที่มากขึ้น

4. ผลการประเมินประสิทธิผลของการใช้กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่า

4.1 การประเมินประสิทธิผลการใช้กิจกรรมโดยครู ในด้านความเป็นไปได้ในการดำเนินกิจกรรมเห็นว่ามีประสิทธิผลของการนำไปใช้มากที่สุด คือ กิจกรรมที่กำหนดมีผลดีและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดได้ สามารถปฏิบัติได้จริงตามเวลาที่กำหนด และไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับครู ส่วนความเหมาะสมของกิจกรรมตามกระบวนการจัดกิจกรรม มีประสิทธิผลของการนำไปใช้มากที่สุดในทุกกิจกรรม

4.2 การสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่า นักเรียนทุกคนเห็นว่า กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอื่นๆ ได้ นักเรียนมีความตั้งใจในการอ่านมากขึ้น และช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านได้จากสื่อการอ่านที่มีอยู่ในทุกสถานที่ กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้นักเรียนรู้สึกสนุกกับการอ่าน และชอบที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการอ่านที่จัดขึ้นหรือเกี่ยวกับหนังสือที่ได้อ่าน ได้เลือกอ่านหนังสือที่ตนเองต้องการ ได้อ่านอย่างมีเป้าหมาย ช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านได้โดยไม่มีข้ออ้างเรื่องเวลา และรู้สึกสนใจที่จะอ่านหนังสือมากขึ้น และกิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านได้ในทุกวัสดุที่มีข้อความให้อ่าน และรู้สึกภูมิใจที่ได้อ่านแล้วสร้างผลงานไปเผยแพร่หรือชักชวนเพื่อนให้มาอ่านหนังสือหรืออ่านให้น้องๆ ฟัง

สรุปและอภิปรายผล

1. สภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านพบว่า นักเรียนและผู้ดำเนินกิจกรรม มีความต้องการให้มีการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ได้อ่านหลังจากอ่านเรื่องต่างๆ จบ และต้องการให้มีการกำหนดช่วงเวลาสำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างชัดเจน ซึ่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น

สหรัฐอเมริกาเองเขาก็ยังมีการกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน จากกิจกรรม One City One Book (พิรุณ อนุวัชศิริวงศ์ และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2554) ที่ทุกคนอ่านหนังสือเรื่องเดียวกัน แล้วมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่านร่วมกัน เพื่อให้ผู้อ่านได้มีบทบาทจากการอ่าน อันจะส่งผลต่อความเชื่อว่าการอ่านก่อให้เกิดผลดีต่อตนเอง และก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน และกลายเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านไปในที่สุด เช่นเดียวกับ สมิง ไสยันต์ (2553) ที่กล่าวไว้ว่ากิจกรรมการอ่านที่นักเรียนไม่มีส่วนร่วมทำให้เกิดความเครียดและขาดความสนใจ การที่นักเรียนมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมในกิจกรรมจะส่งผลต่อเจตคติที่ดีต่อการอ่าน เช่นเดียวกับ Catherine et al. (2012) ที่กล่าวว่าการอ่านที่สนุกสนาน มีการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้ นักเรียนเกิดความคิดริเริ่ม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ต่างๆ ได้ดี

2. ผลการสร้างและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่า มีการศึกษาข้อมูลเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างพฤติกรรม ซึ่งการที่นักเรียนจะเกิดพฤติกรรมรักในการอ่านนั้น จะเริ่มจากเขาต้องมีความเชื่อเสียก่อนว่าการอ่านเป็นสิ่งที่ดี เขาจะได้รับสิ่งที่ดีจากการอ่าน ดังนั้นการกำหนดรายละเอียดในกิจกรรมที่นำไปใช้สำหรับนักเรียนจึงไม่ควรเริ่มต้นด้วยการอ่านจากหนังสือ แต่ควรเริ่มต้นจากการสร้างความสนใจในการอ่านก่อน และกิจกรรมที่กำหนดก็ควรต้องสร้างความสุข สนุกสนาน มากกว่าสร้างความกดดันหรือเคร่งเครียด เมื่อนักเรียนเกิดความรู้สึกสนุกสนานก็จะสนใจว่าต่อไปจะมีกิจกรรมอะไรที่เกี่ยวข้องกันอีกบ้าง แล้วจึงค่อยๆ ให้นักเรียนได้สัมผัสหนังสือไปทีละน้อย โดยนักเรียนต้องมีอิสระในการเลือกอ่านได้อย่างเต็มที่ เพราะมนุษย์นั้นมีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้จากความสนใจของตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทำให้ประสบการณ์เปลี่ยนแปลงไป (วุฒิพงษ์ คำเนตร, 2552) เช่นเดียวกับบุญช่วย สายราม (2552) ที่กล่าวไว้โดยสรุปได้ว่า กิจกรรมที่ทำให้นักเรียนสนใจจะช่วยให้เด็กเห็นความสำคัญของการอ่านและพยายามที่จะพัฒนาการอ่านของตนเองและมีความสุขในการอ่าน ดังนั้น การกำหนดกิจกรรมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนจึงควรเริ่มต้นจากการสร้างความสนใจในการอ่านก่อน แล้วจึงกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความชอบในการอ่านต่อไปได้เรื่อยๆ และมีการสร้างความภาคภูมิใจในการอ่านให้กับนักเรียน เพื่อให้เกิดทัศนคติในเชิงบวกต่อการอ่าน อันจะนำไปสู่การมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมรักในการอ่าน แนวคิดในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่คุณสามารถนำไปใช้ได้ โดยอาจประยุกต์กิจกรรมต่างๆ มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมในการสร้างหรือส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนได้ ทั้งนี้ กิจกรรมที่จัดก็ไม่จำเป็นต้องดำเนินการภายในห้องสมุดเพียงเท่านั้น แต่สามารถจัดในสถานที่ใดก็ได้ที่มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการและลักษณะกิจกรรมที่จัด

3. เมื่อนำกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไปทดลองใช้กับนักเรียนแล้วพบว่า ผลการวัดนิสัยรักการอ่านของนักเรียน 3 ครั้ง มีคะแนนเฉลี่ยนิสัยรักการอ่านในครั้งที่ 3 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยครั้งที่ 2 และคะแนนเฉลี่ยครั้งที่ 1 โดยมีระยะเวลาในการวัดแต่ละครั้งห่างกัน 9 วัน แต่นักเรียนก็ยังมีคะแนนเฉลี่ยที่สูงขึ้น ในขณะที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการวัดในครั้งสุดท้ายมีค่าน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมที่สร้างและพัฒนาขึ้นมาสามารถทำให้นักเรียนมีความตระหนักในการอ่าน สนใจการอ่านมากขึ้น โดยที่กิจกรรมที่กำหนดในการวิจัยครั้งนี้จะเริ่มต้นจากกิจกรรมที่นักเรียนจะได้อ่านโดยไม่ต้องจับหนังสือเลย แต่จะได้เล่นอย่างสนุกสนานตามวัย โดยมีการอ่านสอดแทรกอยู่ในกิจกรรม เป็นการสร้างความสนใจในกิจกรรมให้กับนักเรียนได้เกิดความเชื่อที่จะเป็น

แรงจูงใจให้นักเรียนเห็นว่าสามารถอ่านได้อย่างมีความสุข และเมื่อถึงกระบวนการกระตุ้นให้เกิดความชอบในการอ่านจึงเริ่มมีการจับต้องหนังสือ โดยการอ่านนี้จะเกิดจากความต้องการที่นักเรียนสามารถเลือกหนังสืออ่านเองได้ แล้วจึงสามารถนำสิ่งที่อ่านไปสร้างความภาคภูมิใจให้กับตนเองในรูปการสร้างผลงานจากการอ่าน การอ่านให้ผู้อื่นฟัง รวมทั้งชักชวนผู้อื่นให้มาอ่านด้วยได้ กิจกรรมนี้จึงมีความสอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงศ์ (2546) ในการสร้างทัศนคติในเรื่องการสร้างความสำเร็จว่าอ่านแล้วดี ก่อให้เกิดความชอบที่จะอ่าน และส่งผลต่อไป คือ สามารถยอมรับการอ่านและชักชวนผู้อื่นให้มาอ่านอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Fishbein & Ajzen, 2010: 20-27) ที่ว่าหากอ่านแล้วเกิดผลดี เกิดผลในทางบวก เด็กก็จะยอมรับและแสดงพฤติกรรมการอ่านออกมาอย่างตั้งใจ ส่งผลให้เด็กสามารถควบคุมตนเองให้ประสบความสำเร็จในการอ่าน

4. ผลการประเมินประสิทธิผลของกิจกรรมโดยครู จำนวน 15 ท่าน ซึ่งเป็นผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รวมทั้งครูบรรณารักษ์และผู้บริหารโรงเรียน พบว่าผู้ประเมินเห็นว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นมีความเป็นประโยชน์และความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ประเมินทุกคนพิจารณาแล้วว่ากิจกรรมนี้มีผลดีและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สามารถปฏิบัติได้จริงตามเวลาที่กำหนด และไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับครู ทั้งนี้ กิจกรรมที่กำหนดขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาเรียนหรือในการจัดกิจกรรมในการเรียนเพื่อสอดแทรกการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนได้ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนและสนองตอบต่อนโยบายในการส่งเสริมการอ่านของรัฐบาล โดยที่ครูสามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรมไปปฏิบัติได้อย่างง่ายดาย ทั้งนี้ หากยึดตามกรอบแนวคิดในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น เชื่อว่าจะสามารถนำไปปฏิบัติได้ในทุกสถานศึกษา อีกทั้งกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมานี้ กำหนดกิจกรรมไว้หลากหลายในแต่ละกระบวนการของกิจกรรมและเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้ทำในสิ่งที่ท้าทายในเชิงบวก ช่วยส่งเสริมการอ่านของนักเรียนได้ดี สอดคล้องกับ Rachel et al. (2007) ประกอบกับการจัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมหลังจากการอ่านจบลง จะช่วยให้การอ่านของเด็กเป็นการอ่านที่มีความหมาย มิใช่อ่านแล้วไม่รู้ว่าจะอ่านไปเพื่ออะไร เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจจากการอ่านได้จากการทำกิจกรรมจากการอ่านนี้ สอดคล้อง แม้นมาส ขวลิต (2539)

เมื่อพิจารณาการแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมของนักเรียนพบว่า กิจกรรมช่วยให้นักเรียนสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอื่น ๆ นักเรียนมีความตั้งใจอ่านมากขึ้น สามารถอ่านได้จากสื่อการอ่านที่มีอยู่ในทุกสถานที่ นักเรียนรู้สึกสนุกกับการอ่าน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการอ่าน ได้เลือกหนังสือที่ตนเองต้องการ ได้อ่านอย่างมีเป้าหมายและรู้สึกภูมิใจที่อ่านแล้วได้สร้างผลงานไปเผยแพร่หรือได้ชักชวนเพื่อนให้มาอ่านหนังสือหรือได้อ่านให้หน่อยๆ ฟัง สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่จัดมีความสอดคล้องกับทฤษฎีทางจิตวิทยาในเรื่องทัศนคติ การที่บุคคลจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและยอมรับสิ่งนั้นก็ต่อเมื่อเขาเชื่อว่าสิ่งที่ทำนั้นก่อให้เกิดประโยชน์และเป็นผลดีต่อตนเอง ซึ่งการยอมรับนั้นต้องเกิดจากการที่เขาได้มีประสบการณ์ต่อสิ่งนั้นด้วยตนเองสอดคล้องกับ Klauda (2008) ซึ่งกิจกรรมที่กำหนดให้มีการทำกิจกรรมจากการอ่านเพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้อ่าน ก็ยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดทัศนคติที่ดี อันจะเกิดประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการอ่านของนักเรียนได้เป็นอย่างดีทั้งนี้ การกำหนดกิจกรรมต่างๆ จำเป็นต้องมีความหลากหลาย ซึ่งครูผู้ดำเนินการควรมีการเตรียมตัวในการศึกษารูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายไว้เพื่อรองรับความ

ต้องการของนักเรียนด้วย โดยที่ครูเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความต้องการอ่าน เป็นตัวอย่างที่ดีในการอ่าน ซึ่งจะส่งผลต่อการเกิดความเชื่อและทัศนคติที่ดีต่อการอ่านของนักเรียน และส่งผลต่อไปจนถึงการมีนิสัยรักการอ่าน (Fishbein & Ajzen, 2010: 20-27)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่สร้างและพัฒนาขึ้นนี้ ต้องอาศัยผู้ดำเนินกิจกรรมที่สามารถร่วมกิจกรรมกับนักเรียนได้ในทุกขั้นตอน สามารถสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่านของนักเรียนได้อย่างชัดเจนและมองเห็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมต่อไปได้อย่างแท้จริง และคณะครูทุกท่านก็สามารถดำเนินการแทนกันได้ เพราะกิจกรรมมีขั้นตอนที่ไม่ยากและไม่ซับซ้อน และหากครูผู้ดำเนินกิจกรรมเป็นผู้ที่มีนิสัยรักในการอ่านด้วย จะยิ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรม เพราะจะสามารถแนะนำการเลือกอ่านหนังสือหรือชักชวนให้นักเรียนอ่านหนังสือได้ง่ายขึ้น อันจะทำให้เกิดนักเรียนเกิดความเชื่อในตัวบุคคลว่าครูก็ยังเป็นนักอ่าน ดังนั้น นักเรียนก็อาจจะสนใจการอ่านเพิ่มขึ้นเพราะมีบุคคลอ้างอิงในการอ่านก็เป็นได้

2. กิจกรรมที่กำหนดขึ้นบางกิจกรรม ต้องใช้เวลาเฉพาะในการดำเนินกิจกรรม ดังนั้น จึงควรกำหนดเวลาสำหรับกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้นักเรียนได้สามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่บางกิจกรรมสามารถบูรณาการกับการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ในชั้นเรียนได้ และในบางกิจกรรมไม่จำเป็นต้องดำเนินการในห้องสมุดเพียงอย่างเดียว แต่สามารถดำเนินการในบริเวณโรงเรียนได้ ซึ่งผู้ดำเนินกิจกรรมอาจจะให้นักเรียนได้ตกลงร่วมกันว่าจะดำเนินกิจกรรมที่บริเวณใด

3. กิจกรรมที่กำหนด ไม่ได้มุ่งความสนใจในผลงานที่นักเรียนได้ทำในแต่ละกิจกรรม ไม่ว่าผลงานที่เกิดขึ้นจะสวย เรียบร้อย หรือไม่ก็ตาม แต่เจตนาของกิจกรรมคือการสร้างนิสัยให้นักเรียนรักในการอ่าน ดังนั้น ผู้ดำเนินกิจกรรมจึงไม่ควรมุ่งเน้นที่คุณภาพของผลงานที่จะเกิดขึ้น แต่ควรมุ่งความสนใจไปที่การสร้างให้นักเรียนมีความเชื่อ มีทัศนคติที่ดี ชอบ และภูมิใจในการอ่านเป็นสำคัญ ทั้งนี้ การแสดงความชื่นชมนักเรียนอย่างจริงใจเป็นสิ่งสำคัญอันจะมีส่วนช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมได้

4. แนวคิดของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่สร้างและพัฒนาขึ้นนี้สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมอื่นๆ ที่สอดคล้องเพื่อนำไปพัฒนาส่งเสริมนักเรียนในด้านอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำแนวคิดของกิจกรรมนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น โดยปรับรายละเอียดของกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนที่นำไปใช้ และศึกษาผลการใช้กิจกรรมดังกล่าวนี้

2. ควรศึกษาต่อไปว่า นอกจากกิจกรรมนี้จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนิสัยรักการอ่านของนักเรียนแล้ว ยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยหรือไม่

3. จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีงานวิจัยและเอกสารหลายฉบับที่แสดงถึงความแตกต่างของความสนใจในการอ่านของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาว่ากิจกรรมที่สร้างและพัฒนาขึ้นนี้ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างไร

4. ควรศึกษาระดับของการเรียนว่าในการนำแนวคิดของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไปใช้ผลการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- ธงชัย สันติวงษ์. (2546). *องค์การและการบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญช่วย สายาราม. (2552). *การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองทัพ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ประภัสสร เสวิกุล. (2555). เมือง (ของคนไม่อ่าน) หนังสือโลก. คมชัดลึกออนไลน์. สืบเมื่อ 19 กันยายน 2555, จาก <http://www.komchadluek.net>
- พลายพิชัย ศิริอรธ. (2553). *การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียน ไพโรจน์ วิทยาลัย อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พิรุณ อนุวัชศิริวงศ์, และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์. (2554). *อ่านสร้างสุข: สร้างวัฒนธรรมการอ่าน สร้างการอ่านให้เป็นวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: แปลนพลันท์ดี.
- แมนมาส ขวลิต. (2539). ความช่วยเหลือที่ยูเนสโกให้แก่ประเทศไทย ในระยะเวลา 50 ปี. *วารสารคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ*, 28(3), 68-71.
- ยีน ภู่วรรณ. (2553). *ปัญหาการศึกษาในเด็กและเยาวชนไทย*. สืบเมื่อ 28 มิถุนายน 2554, จาก www.wearehappy.in.th
- วารกรณ์ สามโกเศศ. (2554). “การอ่าน” กับ “ชีวิตราคา”. มติชนรายวัน. สืบเมื่อ 26 ธันวาคม 2554, จาก www.varakorn.com/upload/page/matichon_daily/8_sep_11_daily.pdf
- วิทยากร เชียงกุล. (2555). *ทำให้เด็กไทยรักการอ่านหนังสือได้ จังจะกู้ชาติ (ปฏิรูปประเทศ) ได้*. สืบเมื่อ 19 กันยายน 2555, จาก <http://www.bangkokbiznews.com>
- วุฒิพงษ์ คำเนตร. (2552). *การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการสร้างความรู้นิยมเพื่อส่งเสริมทักษะและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมิง ไสยันต์. (2553). *การพัฒนาบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่านโรงเรียนบ้านนายาง อำเภอกู่กระดิง จังหวัดเลย*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุทธิชัย ปัญญโรจน์. (2555). *คุณประโยชน์ของการอ่าน คือ หน้าต่างแห่งโลกกว้าง*. สืบเมื่อ 5 ธันวาคม 2555, จาก www.oknation.net.
- โสภา เจริญยิ่ง. (2556). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: สุรัชัยการพิมพ์.
- อติภา พิสนเทศ. (2554). *การอ่านแรงขับเคลื่อนของ “เกาหลีใต้” สู่อการสร้างชาติ*. สืบเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2556, จาก www.enn.co.th

คณินนุช พิจิตรนรกร. (2550). *การประเมินโครงการรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนพรประสาธวิทยา*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒน์, กรุงเทพฯ.

Catherine A. L., Jesse I. S., Jeffrey I. G., Janet K. J., & Rob K. (2012). Diversity, stability and resilience of the human gut microbiota. *Nature*, 489(7415), 220–230.

Fishbein, M., & Ajzen, I. (2010). *Predicting and changing behavior: The reasoned action approach*. NY: Psychology Press.

Klauda, S. L. (2008). The relations of children's perceived support for recreational reading from parents and friends to their motivation for reading. (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest. (1663080091).

Rachel M. S., Gregory J. B., Ronald C. M., & Nancy E. M. (2007). Three-Tier Models of Reading and Behavior : A Research Review. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 9(4): 239.